

USVOJENI TEKSTOVI

P9_TA(2020)0229

Provedba nacionalnih strategija integracije Roma: borba protiv negativnih stavova prema osobama romskog podrijetla u Europi

Rezolucija Europskog parlamenta od 17. rujna 2020. o provedbi nacionalnih strategija integracije Roma: borba protiv negativnih stavova prema osobama romskog podrijetla u Europi (2020/2011(INI))

Europski parlament,

- uzimajući u obzir Ugovor o Europskoj uniji (UEU), Ugovor o funkcioniranju Europske unije (UFEU) i Povelju Europske unije o temeljnim pravima,
- uzimajući u obzir Europsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, Europsku socijalnu povelju, Okvirnu konvenciju za zaštitu nacionalnih manjina te izvješća i preporuke povjerenika za ljudska prava Vijeća Europe, Europske komisije protiv rasizma i netolerancije (ECRI) i druge instrumente Vijeća Europe,
- uzimajući u obzir Opću deklaraciju o ljudskim pravima i međunarodne ugovore Ujedinjenih naroda o ljudskim pravima, uključujući Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima, Međunarodni pakt o gospodarskim, socijalnim i kulturnim pravima, Međunarodnu konvenciju o ukidanju svih oblika rasne diskriminacije, Konvenciju o uklanjanju svih oblika diskriminacije žena te Konvenciju o pravima djeteta,
- uzimajući u obzir Direktivu Vijeća 2000/43/EZ od 29. lipnja 2000. o provedbi načela jednakog postupanja prema osobama bez obzira na njihovo rasno ili etničko podrijetlo¹,
- uzimajući u obzir Direktivu Vijeća 2000/78/EZ od 27. studenoga 2000. o uspostavi općeg okvira za jednako postupanje pri zapošljavanju i obavljanju zanimanja²,
- uzimajući u obzir Okvirnu odluku Vijeća 2008/913/PUP od 28. studenoga 2008. o suzbijanju određenih oblika i načina izražavanja rasizma i ksenofobije kaznenopravnim sredstvima³,
- uzimajući u obzir Uredbu (EZ) br. 1367/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 6. rujna 2006. o primjeni odredaba Aarhuške konvencije o pristupu informacijama, sudjelovanju javnosti u odlučivanju i pristupu pravosuđu u pitanjima okoliša na

¹ SL L 180, 19.7.2000., str. 22.

² SL L 303, 2.12.2000., str. 16.

³ SL L 328, 6.12.2008., str. 55.

institucije i tijela Zajednice¹,

- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 5. travnja 2011. naslovljenu „Okvir EU-a za nacionalne strategije integracije Roma do 2020.” (COM(2011)0173) i naredna izvješća o provedbi i evaluaciji,
- uzimajući u obzir Preporuku Vijeća od 9. prosinca 2013. o djelotvornim mjerama integracije Roma u državama članicama², zaključke Vijeća od 8. prosinca 2016. o ubrzavanju procesa integracije Roma i zaključke Vijeća od 13. listopada 2016. o tematskom izvješću Europskog revizorskog suda br. 14/2016,
- uzimajući u obzir izvješća Europskog parlamenta iz 2010. o Strategiji EU-a za uključivanje Roma i Izvješće o rodnim aspektima europskog okvira za nacionalne strategije uključivanja Roma iz 2013.,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 15. travnja 2015. povodom Međunarodnog dana Roma – rasna netrpeljivost prema Romima u Europi i priznanje na razini EU-a dana sjećanja na genocid nad Romima u Drugom svjetskom ratu³,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 25. listopada 2017. o aspektima temeljnih prava u integraciji Roma u EU-u: borba protiv anticiganizma⁴,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 16. siječnja 2019. o stanju temeljnih prava u Europskoj uniji 2017. godine⁵,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 12. veljače 2019. o potrebi za jačim strateškim okvirom EU-a za nacionalne strategije integracije Roma nakon 2020. i o osnaživanju borbe protiv anticiganizma⁶,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju o borbi protiv diskriminacije nad državljanima EU-a koji pripadaju manjinama u državama članicama EU-a usvojenu 7. veljače 2018.⁷,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 13. ožujka 2018. o regijama koje zaostaju u EU-u⁸,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 25. listopada 2018. o porastu neofašističkog nasilja u Europi⁹,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 13. studenoga 2018. o minimalnim standardima za manjine u EU-u¹⁰,

¹ SL L 264, 25.9.2006., str. 13.

² SL C 378, 24.12.2013., str. 1.

³ SL C 328, 6.9.2016., str. 4.

⁴ SL C 346, 27.9.2018., str. 171.

⁵ Usvojeni tekstovi, P8_TA(2019)0032.

⁶ Usvojeni tekstovi, P8_TA(2019)0075.

⁷ SL C 463, 21.12.2018., str. 21.

⁸ SL C 162, 10.5.2019., str. 24.

⁹ Usvojeni tekstovi, P8_TA(2018)0428.

¹⁰ Usvojeni tekstovi, P8_TA(2018)0447.

- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 5. rujna 2019. naslovljenu „Izvješće o provedbi nacionalnih strategija integracije Roma za 2019.” (COM(2019)0406)¹ ,
 - uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 4. prosinca 2018. naslovljenu „Izvješće o evaluaciji okvira EU-a za nacionalne strategije integracije Roma do 2020.” (COM(2018)0785)² ,
 - uzimajući u obzir postupak zbog povrede prava pod naslovom „Nepoštovanje Direktive 2000/43/EZ o rasnoj jednakosti: diskriminacija romske djece u obrazovanju (brojevi povreda 20142174, 20152025 i 20152206),
 - uzimajući u obzir europski stup socijalnih prava,
 - uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora o položaju Romkinja (SOC/585-EESC-2018),
 - uzimajući u obzir Poznansku deklaraciju partnera sa zapadnog Balkana o integraciji Roma u okviru procesa proširenja EU-a,
 - uzimajući u obzir Drugo istraživanje Europske unije o manjinama i diskriminaciji (EU-MIDIS II.) koje je objavila Agencija Europske unije za temeljna prava,
 - uzimajući u obzir Opću preporuku politike br. 13 Europske komisije protiv rasizma i netolerancije (ECRI),
 - uzimajući u obzir Program UN-a za održivi razvoj do 2030.,
 - uzimajući u obzir Kartu siromaštva iz 2016. koju je izradila Svjetska banka i u kojoj su utvrđene najslabije razvijene regije u Europi,
 - uzimajući u obzir relevantna izvješća i preporuke istraživačkih ustanova i romskih odnosno proromskih organizacija civilnog društva, uključujući lokalne romske nevladine organizacije,
 - uzimajući u obzir europske građanske inicijative „Minority SafePack” i „Kohezijska politika za jednakost regija i održivost regionalnih kultura”,
 - uzimajući u obzir članak 54. Poslovnika, kao i članak 1. stavak 1. točku (e) te Prilog III. Odluci Konferencije predsjednika od 12. prosinca 2002. o postupku odobrenja izrade izvješća o vlastitoj inicijativi,
 - uzimajući u obzir mišljenja Odbora za zapošljavanje i socijalna pitanja, Odbora za kulturu i obrazovanje te Odbora za prava žena i jednakost spolova,
 - uzimajući u obzir izvješće Odbora za građanske slobode, pravosuđe i unutarnje poslove (A9-0147/2020),
- A. budući da romsko stanovništvo čini najveću etničku manjinu u Europi;

¹ [Europska komisija, Izvješće o provedbi nacionalnih strategija integracije Roma za 2019.](#)

² [Europska komisija, Evaluacija okvira EU-a za nacionalne strategije integracije Roma sredinom provedbenog razdoblja.](#)

- B. budući da je u postojećem okviru raznolikost istaknuta pod širokim krovnim pojmom „Romi”; budući da u njemu nije prepoznata raznolikost među romskim stanovništvom; budući da su se naziv „Romi” i dvostruki naziv „Sinti i Romi” koristili u doba kad su donositelji odluka odlučivali o politikama u pogledu Roma bez sudjelovanja pripadnika romskih zajednica, zbog čega su se te zajednice osjećale isključenima iz tih politika, te da definicija koja se koristi u europskim politikama i raspravama ne odražava heterogenost romske zajednice, zbog čega je ta zajednica često kritizira;
- C. budući da će se raznolikost romskog stanovništva puno bolje prikazati u zakonodavnom prijedlogu za jednakost, uključivanje i sudjelovanje osoba romskog podrijetla za razdoblje nakon 2020.; budući da naziv „romsko stanovništvo” obuhvaća osobe romskog podrijetla ili podrijetlom iz skupina Kalè, Manuši, Lovari, Rissende, Bajaši, Domare, Kalderaši, Romanichal i Sinti; budući da se novom definicijom romskog stanovništva na bolji način uključuje čak i osobe koje su stigmatizirane nazivom „Cigani”, a nemaju odgovarajuću etničku pripadnost, kao što su Egipćani, Aškali ili Putnici;
- D. budući da znatan udio osoba romskog podrijetla u Europi živi u izrazito nesigurnim uvjetima, kako u ruralnim tako i u urbanim područjima, te u vrlo lošim socioekonomskim okolnostima¹; budući da je većina romskog stanovništva uskraćena za svoja temeljna ljudska prava u svim područjima života;
- E. budući da prema Drugom istraživanju Europske unije o manjinama i diskriminaciji (EU-MIDIS II.), 61 % građana EU-a smatra da je diskriminacija romskog stanovništva raširena u njihovoj zemlji; budući da duboko ukorijenjen, stalan i strukturni te često institucionalan i državni antiromizam i dalje postoji na svim razinama europskog društva i svakodnevno se manifestira te je prepoznat kao velika prepreka u postizanju punog potencijala romskog stanovništva kao građana EU-a i u potpunom uživanju temeljnih prava, socijalne uključenosti i jednakosti u svim područjima života, uključujući stanovanje, obrazovanje, zdravstvenu skrb i zapošljavanje;
- F. budući da je romsko stanovništvo i dalje žrtva sve prisutnijeg govora mržnje, posebno u školama, na društvenim mrežama, ali i u govorima javnih ličnosti, političara i službenika; budući da je romsko stanovništvo također izloženo policijskom nasilju, uključujući kolektivno kažnjavanje, rasnom profiliranju te stambenoj i školskoj segregaciji; budući da su za borbu protiv te pojave potrebne specifične mjere; budući da manjkavosti u vladavini prava i u području kaznenog prava vode do nedovoljne razine zaštite i pristupa pravdi žrtvama policijskog nasilja, a državna tijela nerijetko progone žrtve;
- G. budući da borba protiv antiromizma s pomoću postojećeg zakonodavstva o borbi protiv diskriminacije nije dovoljna; budući da države članice EU-a trebaju pokazati odlučnost da prekinu taj začarani krug antiromizma, posebno u odnosima romskog stanovništva s lokalnim, regionalnim i nacionalnim administrativnim tijelima, te da osiguraju jednakost i nediskriminaciju svog romskog stanovništva i omoguće im puno uživanje njihovih temeljnih ljudskih prava;
- H. budući da rasizam prema romskom stanovništvu dovodi do nasilja i ubijanja; budući da

¹ [Agencija EU-a za temeljna prava, Drugo istraživanje Europske unije o manjinama i diskriminaciji: Romi – Odabrani nalazi, 2016.](#)

su stope uznemiravanja potaknutog mržnjom i zločini iz mržnje prema romskom stanovništvu i dalje vrlo visoke i budući da se većina incidenata potaknutih mržnjom ne prijavljuje;

- I. budući da prema istraživanju EU-MIDIS II. iz 2015. oko 80 % Roma u devet država članica EU-a s najvećim udjelom romskog stanovništva živi ispod praga siromaštva svoje države; budući da je siromaštvo ishod i pokretač antiromizma, isključenosti u pogledu obrazovanja, zapošljavanja i stanovanja; budući da je ključni cilj Strategije EU-a 2020. za pametan, održiv i uključiv rast bio iz rizika od siromaštva izvesti 20 milijuna osoba, uključujući romsko stanovništvo; budući da je broj osoba izloženih siromaštvu ili društvenoj isključenosti između 2008. i 2017. pao za 3,1 milijun, EU je daleko od ostvarenja svog cilja iz Strategije EU-a 2020., odnosno smanjenja tog broja za 20 milijuna do 2020.;
- J. budući da svaka treća osoba romskog podrijetla živi u stambenom prostoru bez vode iz slavine te svaki deseti u stambenom prostoru bez električne energije; budući da tek nešto više od polovine ima zahod na ispiranje ili tuš u kući, a 78 % Roma živi u prenapučenim stambenim objektima; budući da velik broja romskog stanovništva i dalje živi u neformalnim, nehigijenskim i nestalnim naseljima u bijednim životnim uvjetima; budući da mnogi ne posjeduju identifikacijske dokumente i nemaju zdravstveno osiguranje¹;
- K. budući da 43 % romskog stanovništva doživi diskriminaciju pri pokušaju kupnje ili unajmljivanja stambenog prostora te da nisu dovoljno upoznati sa svojim pravima u pogledu jednakosti; budući da bi, prema mogućnostima, a posebno u neformalnim naseljima, trebalo poticati regularizaciju prava vlasništva; budući da bi ukidanje neformalnih naselja (deložiranje) trebalo biti popraćeno odgovarajućim mjerama, uključujući ponudu alternativnog stanovanja; budući da nikakve pravne ni političke mjere nisu poduzete protiv država članica kako bi se okončale stambena segregacija i prisilne deložacije te kako bi se osigurao pristup kvalitetnim stambenim prostorima; budući da loš pristup stanovanju i javnim komunalnim uslugama, kao što su pitka vode i sanitarni uvjeti, loše utječe na obrazovanje, zapošljavanje i zdravlje te na sveukupnu društvenu uključenost;
- L. budući da su životni vijek i zdravstveni status romskog stanovništva u svim europskim zemljama znatno niži u usporedbi s neromskim stanovništvom; budući da očekivano trajanje života pri rođenju u EU-u iznosi 76 godina za muškarce i 82 godine za žene, dok se procjenjuje da je za romsko stanovništvo ono deset godina kraće; budući da stopa smrtnosti novorođenčadi u EU-u iznosi 4,3 na tisuću živorođene djece i da postoje dokazi da je ta stopa znatno viša među romskim zajednicama;
- M. budući da je kod romskog stanovništva stopa nepismenosti izrazito visoka i da oni rano napuštaju školovanje; budući da tek svako drugo romsko dijete pohađa predškolu ili vrtić, a vrlo mali udio nastavlja školovanje nakon obveznog obrazovanja; budući da se 50 % romskog stanovništva u dobi između 6 i 24 godine ne obrazuje; budući da je samo 21 % Romkinja i 25 % Roma u dobi od 16 do 24 godine završilo srednjoškolsko ili više obrazovanje (ISCED3); budući da je 2019. 68% romske djece rano napustilo obrazovanje unatoč cilju od 10 % iz prethodne okvirne strategije za Rome i Strategije

¹ Agencija EU-a za temeljna prava, Drugo istraživanje Europske unije o manjinama i diskriminaciji: Romi – Odabrani nalazi, 2016.

EU-a 2020.; budući da je samo 18 % romske djece prešlo na više razine obrazovanja te da su stope izostajanja s nastave i ranog napuštanja školovanja među romskim učenicima znatno više nego za druge kategorije učenika; budući da je diskriminatorno etiketiranje mnoge romske djece kao djece s posebnim obrazovnim potrebama praksa koja dovodi do nerazmjernog broja romske djece koja pohađaju škole za djecu s posebnim potrebama, čime ih se izdvaja iz redovnog školskog sustava te često dobivaju nižu razinu obrazovanja; budući da mnoge države članice i dalje provode izravnu i neizravnu segregaciju romske djece;

- N. budući da se romsko stanovništvo suočava s diskriminacijom u pristupu inicijativama za zapošljavanje kao što je Jamstvo za mlade, budući da javne službe za zapošljavanje često nemaju kapaciteta za uključivanje romskog stanovništva ili primjenjuju neizravne diskriminirajuće prakse; budući da je u 2015. stopa plaćenog radnog odnosa za romsko stanovništvo u dobi od 20 do 64 godine bila 43 %, što je znatno niže od prosjeka EU-a od 70 %, budući da je položaj mladih znatno lošiji jer 63 % romskog stanovništva u dobi od 16 do 24 godine nije zaposleno, ne obrazuje se niti se osposobljava, u usporedbi s prosjekom EU-a od 12 %, budući da rezultati pokazuju znatnu razliku između spolova, uz 72 % mladih žena romskog podrijetla koje nisu zaposlene, ne obrazuju se niti osposobljavaju, u usporedbi s 55 % mladih muškaraca; budući da je 43 % Roma i 22 % Romkinja u nekom obliku plaćenog radnog odnosa; budući da su donošenjem europskog stupa socijalnih prava u prvi plan stavljeni temeljno pravo svake osobe na rad i jačanje socijalnih prava, što pozitivno utječe na živote osoba koje pripadaju marginaliziranim skupina, kao što je romsko stanovništvo; budući da mnogi pripadnici romskog stanovništva koji žive na granici ekstremnog siromaštva zbog toga moraju prihvatiti poslove za plaću koja je daleko niža od minimalne plaće, drugi su prisiljeni preživljavati baveći se neformalnim poslovima kao što je prikupljanje metalnog otpada ili plastičnih boca, zbog čega se izrazito povećava vjerojatnost njihova iskorištavanja;
- O. budući da se u izvještaju stručnjaka i izvješću Europske komisije iz 2019. o provedbi nacionalnih strategija integracije Roma prepoznaje da čimbenici uspjeha obuhvaćaju interseksijske, međusektorske i integrirane pristupe rješavanju pitanja diskriminacije i višedimenzionalne isključenosti te da su Romkinje, Romi pripadnici LGBT skupine i romsko stanovništvo s invaliditetom suočeni s interseksijskom diskriminacijom; budući da je u izvješćima među prioritetima navedena potreba za pružanjem potpore romskom stanovništvu u pristupu pravosuđu s naglaskom na žrtve interseksijske diskriminacije i jačanjem kapaciteta tijela za jednakost za suzbijanje diskriminacije romskog stanovništva;
- P. budući da su ženske pripadnice romskog stanovništva naročito zakinute kada je riječ o pravima žena i da se često suočavaju sa sve izraženijim oblicima verbalnog, fizičkog, psihičkog i rasnog uznemiravanja te etničkom segregacijom u ustanovama zdravstvene skrbi za majke; budući da su u tim ustanovama Romkinje smještene u odvojenim prostorijama sa zasebnim kupaonicama i kantinama; budući da su u nekim državama članicama Romkinje bile sustavno podvrgavane prisilnoj sterilizaciji te da ne mogu dobiti odgovarajuću odštetu, pa tako ni naknadu za to kršenje njihovih ljudskih prava;
- Q. budući da su okolišne nepravde redovito povezane sa zdravstvenim rizicima i negativnim posljedicama za pripadnike romskog stanovništva i budući da su oni nerazmjerno pogođeni opterećenjima za okoliš, imaju manji pristup okolišnim resursima i uslugama te su diskriminirani s obzirom na pravo na informacije, sudjelovanje u odlučivanju i pristup pravosuđu u pitanjima okoliša;

- R. budući da je izradom prvog okvira EU-a za nacionalne strategije integracije Roma potreba za poboljšanjem položaja romskog stanovništva stavljena na dnevni red europske politike, da su stvorene ključne institucionalne strukture i mreže te da je stavljen pritisak na države članice da izrade nacionalne strategije za rješavanje svojih nedostataka; budući da je, na temelju rezultata evaluacije postojećeg okvira EU-a važno nastaviti i unaprijediti nacionalne strategije uključivanja romskog stanovništva vođene prijedlogom za razdoblje nakon 2020. u kojima se zahtijeva veća usklađenost država članica, promiče primjena dodatno obvezujućih ciljeva kako bi se povećale predanost i odgovornost; budući da bolja provedba nacionalnih strategija podrazumijeva da se te strategije prenesu u nacionalne, regionalne i lokalne sektorske politike, kao i potrebu za djelotvornijom upotrebom sredstava EU-a, osobito za dugoročne projekte integracije;
- S. budući da je zakonodavni prijedlog za jednakost, uključivanje i sudjelovanje romskog stanovništva te za suzbijanje antiromizma potreban da se mora bazirati na realističnijim kvantitativnim i kvalitativnim raščlanjenim podacima prikupljenima uz potporu romskih organizacija civilnog društva, uključujući one na lokalnoj razini;
- T. budući da je romska kultura dio europske kulture i europskih vrijednosti te da su Romi doprinijeli kulturnom bogatstvu, raznolikosti, gospodarstvu i zajedničkoj povijesti EU-a; budući da zaštita i jačanje kulturnog naslijeđa povezanog s nacionalnim manjinama u državama članicama imaju ključnu ulogu u socijalnoj koheziji;
- U. budući da su države članice odgovorne za razvoj i učinkovitu primjenu nacionalnih strategija uključivanja romskog stanovništva u skladu s načelom supsidijarnosti; budući da se iz lokalnih, regionalnih i nacionalnih proračuna država članica, uz nadopunu sredstvima EU-a, trebaju dodijeliti odgovarajuća sredstva za provedbu nacionalnih strategija uključivanja osoba romskog podrijetla nakon 2020.; budući da je potrebno razviti učinkovite i ojačane mehanizme nadzora i sankcioniranja; budući da se EU i države članice moraju pobrinuti za to da se sredstva dodjeljuju za ciljeve i projekte koji imaju najveći potencijalni dugoročni učinak na položaj romskog stanovništva te da su ispravno iskorištena i da ih se ne zloupotrebljava;
- V. budući da otprilike polovina romskog stanovništva u Europi živi izvan Europske unije; budući da je njihov položaj i dalje osobito problematičan u većini država kandidatkinja, potencijalnih kandidatkinja i susjednih zemalja; budući da Europska unija može snažno utjecati na njihov položaj u okviru pregovora o pristupanju i pružanja financijske pomoći;
- W. budući da se u kreiranju politika na svim razinama treba bolje osigurati ravnopravno sudjelovanje i osnaživanje romskog stanovništva: lokalni, regionalni, nacionalni i europski dionici (nevladine organizacije, aktivisti, stručnjaci, članovi zajednice itd.), moraju biti u znatnoj mjeri uključeni u osmišljavanje, provedbu i praćenje javnih politika prema osobama romskog podrijetla u razdoblju nakon 2020.;
- X. budući da je većina ugroženih zajednica romskog stanovništva često zapostavljena i isključena iz nacionalnih programa uključivanja zbog ograničenja u metodologijama mapiranja koje se primjenjuju kad se utvrđuju zajednice kojima su oni najpotrebniji; budući da bi se pri osmišljavanju programskih intervencija analize trebale točno usmjeriti na geografsko područje te broj obitelji i osoba koje se suočavaju sa socioekonomskom isključenosti;

- Y. budući da bi se ciljevi uključivanja romskog stanovništva trebali uskladiti s horizontalnim ciljevima Europske unije, a posebno s planom oporavka, s novim višegodišnjim financijskim okvirom za 2021. – 2027., s europskim zelenim planom, europskim stupom socijalnih prava, europskim semestrom, UN-ovim Ciljevima održivog razvoja do 2030., novom zajedničkom poljoprivrednom politikom, Fondom za pravednu tranziciju, Novim programom vještina za Europu, europskom digitalnom strategijom, strategijom za MSP-ove i održivu i digitalnu Europu; budući da je politička potpora ključna točka za uključivanje romskog stanovništva; budući da je za osiguranje političke predanosti i odgovornosti država članica potrebna velika mobilizacija ključnih dionika na svim razinama, uključujući u Vijeću;
- Z. budući da antiromizam u našim društvima postoji stoljećima te da je bio najokrutniji tijekom holokausta, kad je, kako se procjenjuje, ubijeno 500 000 pripadnika romskog stanovništva; budući da je antiromizam na teritoriju današnje Rumunjske poprimio oblik gotovo petstogodišnjeg ropstva pripadnika romskog stanovništva; budući da zbog stoljeća diskriminacije i socijalne isključenosti romsko stanovništvo nije moglo djelotvorno i u značajnoj mjeri ostvarivati koristi od kontinuiranog socioekonomskog razvoja naših društava; budući da je romsko stanovništvo bilo zapostavljeno te su se, stoga, povećale razlike između njega i općeg stanovništva;
- AA. budući da je kriza uzrokovana bolešću COVID-19 pogoršala stanje marginaliziranih zajednica romskog stanovništva u prenapučenim kampovima i naseljima, da su se povećali diskriminacija i isključivanje romskog stanovništva te rasizam i policijsko nasilje prema tom stanovništvu, da su sve izraženiji antiromski stavovi prema romskom stanovništvu kao širiteljima virusa, te da je romsko stanovništvo zbog ograničenog pristupa zdravstvenoj skrbi, pitkoj vodi, sanitarnom čvoru i hrani u većem riziku od obolijevanja od bolesti COVID-19; budući da je krizna situacija uzrokovana bolešću COVID-19 stoga i više nego jasno istaknula hitnu potrebu za rješavanjem pitanja uključenosti romskog stanovništva na razini EU-a i država članica; budući da bi države članice trebale osigurati hitnu potporu i zdravstvenu skrb kako bi se ograničilo širenje virusa te da ekonomske i socijalne posljedice krize uzrokovane bolešću COVID-19 najviše ugrožavaju romsko stanovništvo i produbljuju postojeće nejednakosti u svim prioritetnim područjima uključivanja romskog stanovništva;

Zakonodavni prijedlog EU-a za jednakost, uključivanje i sudjelovanje romskog stanovništva te za suzbijanje antiromizma; strateški prijedlog EU-a za razdoblje nakon 2020., prioriteta i odgovarajuća sredstva

1. prima na znanje da je romsko stanovništvo izloženo neprestanom antiromizmu, specifičnom obliku rasizma, koji vodi do viših stopa siromaštva i socijalne isključenosti; sa žaljenjem primjećuje da se, unatoč stalnom socioekonomskom napretku u EU-u i nastojanjima, na europskoj i nacionalnoj razini, da se osigura uključenost romskog stanovništva, cjelokupna situacija s romskim stanovništvom u EU-u nije poboljšala; uzrok toga je nerijetko i stalno prisutan antiromizam, kao i nedostatak političke volje; stoga poziva Komisiju da bude primjer drugima i uvede „politiku uključivanja romskog stanovništva” kako bi se perspektiva romskog stanovništva uključila u sve faze i razine glavnih politika, programa i projekata, a da se pritom ne isključuje ciljani pristup, te kako bi se spriječila diskriminacija u područjima politika EU-a općenito i omogućile afirmativne mjere i aktivno uključivanje osoba romskog podrijetla; poziva i države članice da slijede taj put i kreiraju politike koje pridonose aktivnom uključivanju romskog stanovništva u naša društva;

2. poziva Komisiju da predstavi zakonodavni prijedlog za jednakost, uključivanje i sudjelovanje romskog stanovništva te za suzbijanje antiromizma na temelju detaljne procjene učinka i sustavnog savjetovanja s romskim stanovništvom, (pro)romskim stručnjacima i nevladinim organizacijama na nacionalnoj, regionalnoj i posebno lokalnoj razini, kao i s ostalim zainteresiranim dionicima, kao što su Vijeće Europe i Agencija za temeljna prava (FRA); smatra da bi se taj prijedlog mogao temeljiti na članku 19. stavku 2. Ugovora o funkcioniranju EU-a kao primjerenoj mjeri za borbu protiv diskriminacija na temelju etničkog podrijetla romskog stanovništva; smatra da prethodno upotrijebljena preporuka Vijeća nije dostatan oblik akta jer nije bila pravno obvezujuća i nije imala znatan pozitivan učinak na romsko stanovništvo; poziva Komisiju da uzme u obzir unutarnju heterogenost zajednice u prioritnim područjima prijedloga direktive EU-a za razdoblje nakon 2020., da se pobrine za to da nitko ne bude zapostavljen te da pri upućivanju na romske skupine u politikama i raspravama EU-a nakon 2020. koristi naziv „romsko stanovništvo”; napominje da bi u prijedlog javne politike EU-a nakon 2020. za romsko stanovništvo kao dodatne mjere uz četiri glavna prioritna područja, odnosno obrazovanje, zapošljavanje, stanovanje i zdravstvenu skrb, trebalo uvrstiti jasno upućivanje na ravnopravno sudjelovanje u svim područjima javnog života, političko sudjelovanje te jezik, umjetnost, kulturu i povijest romskog stanovništva;
3. smatra da će se prijedlogom prednost dati postizanju značajnog pozitivnog utjecaja; prijedlog bi trebao kombinirati socioekonomske aspekte s pristupom temeljenim na pravima, uključujući plan za uklanjanje nejednakosti u vezi sa stanovanjem, zdravljem, zaposlenošću i obrazovanjem; trebao bi uključivati konkretne, usporedive, ostvarive, obvezujuće i vremenski ograničene ciljeve zaštite i bolje uključenosti pripadnika romskog stanovništva, uključujući one koji pripadaju skupinama izloženima višestrukoj diskriminaciji, kao što su mladi, žene i djevojčice, LGBTI osobe i osobe s invaliditetom, ciljeve promicanja uključivog obrazovanja, razvoja u ranom djetinjstvu i borbe protiv diskriminacije i segregacije; trebao bi jamčiti pravedan pristup, uzimajući u obzir kolektivnu i strukturnu prirodu diskriminacije romskog stanovništva; ističe da bi se prijedlog Europske komisije za razdoblje nakon 2020. trebao usredotočiti na borbu protiv siromaštva i antiromizma, poboljšanje životnih i zdravstvenih uvjeta te kombiniranje ciljanog i općeg pristupa;
4. prima na znanje da je za uspješan i vjerodostojan budući europski proces uključivanja romskog stanovništva potrebno iz temelja promijeniti pristup te prilikom osmišljavanja politika s paternalističkog prijeći na nepaternalistički pristup romskom stanovništvu; naglašava da bi se u svim državama članicama EU-a trebalo ubrzati nacionalna nastojanja za uključivanje romskog stanovništva; ističe, međutim, da bi naglasak trebalo staviti na države s većim brojem romskog stanovništva u kojima neučinkovit proces uključivanja Roma predstavlja makroekonomske izazove, produbljuje regionalne razlike i stoga otežava socijalnu koheziju u EU-u; naglašava da bi potpora EU-a tim zemljama trebala odgovarati izazovima, da bi veću pažnju trebalo posvetiti učinkovitosti politika i mjera u tim zemljama, smatra da bi prijedlog strategije za razdoblje nakon 2020. trebao uključivati i vanjsku komponentu koja se odnosi na zemlje kandidatkinje i potencijalne zemlje kandidatkinje te zemlje susjedstva u okviru koje bi EU mogao pružiti potporu tim zemljama u razvoju sveobuhvatnih dugoročnih strategija za uključivanje romskog stanovništva te ponuditi financijsku potporu u područjima kao što su obrazovanje, zdravlje, stanovanje i zapošljavanje;
5. poziva Komisiju da ojača vezu između glavnih financijskih i političkih instrumenata

EU-a i ciljeva povezanih sa socioekonomskim razvojem i uključivanjem romskog stanovništva kako je navedeno u pravno obvezujućem prijedlogu Komisije; poziva Komisiju da aktivira sredstva za ravnopravnost, uključivanje i sudjelovanje romskog stanovništva iz Višegodišnjeg financijskog okvira za 2021. – 2027. i Plana oporavka EU-a; ustraje da u tom pogledu subjekti koji se bave diskriminirajućim aktivnostima protiv romskog stanovništva, ili u tu svrhu donose odluke ili primjenjuju mjere, ne bi trebali biti prihvatljivi za financiranje iz proračuna Unije; poziva Komisiju, države članice i zemlje proširenja da prilagode postojeće glavne financijske mehanizme i učine ih fleksibilnima za mješovito korištenje sredstava u romskim zajednicama omogućivanjem pristupa informacijama, aktivnostima otvaranja, izgradnji kapaciteta, pružanju tehničke pomoći i jamstava u procesu prijave za financiranje; mišljenja je da sredstva često najučinkovitije troše lokalne vlasti i nevladine organizacije na lokalnoj razini te stoga poziva Komisiju da poveća sredstva koja im se izravno dodjeljuju i u provedbu uključi lokalne predstavnike romskog stanovništva; smatra da bi za pružanje potpore romskim i proromskim organizacijama civilnog društva u obzir trebalo uzeti fleksibilnije uvjete sufinanciranja jer si mnoge nevladine organizacije, posebno na lokalnoj razini, ne mogu priuštiti vlastiti financijski doprinos, što lokalne NVO-e sprječava da pristupe sredstvima EU-a; poziva Komisiju da učinkovito odgovori na zabrinutosti zbog toga što se prostor neovisnog civilnog društva u nekim državama članicama sve više smanjuje; zabrinut je zbog toga što bi izbijanje koronavirusa moglo dovesti do rezova u programima „Prava i vrijednosti” u okviru sljedećeg VFO-a za razdoblje 2021.–2027., što će negativno utjecati na organizacije civilnog društva koje se zalažu za romske zajednice i tako utjecati na aktivnosti rada s romskim zajednicama; poziva Komisiju i države članice da na učinkovit način riješe taj problem;

6. poziva države članice da dopune financijsku podršku EU-a za poboljšanje položaja romskog stanovništva; poziva države članice da navedu koja bi razina financiranja bila potrebna za provedbu predloženih mjera za uključivanje romskog stanovništva i koliko je sredstava dostupno za takve mjere u nacionalnom proračunu i proračunu EU-a;
7. poziva države članice da u svoje regionalne i lokalne razvojne strukture ugrade bolje metodologije mapiranja za marginalizirane romske zajednice i snažnije mehanizme financiranja koji omogućuju ciljana ulaganja u marginalizirane romske zajednice i bolju integraciju romskih zajednica u provedbu sredstava kako bi se osiguralo da dodijeljena sredstva zaista dospiju do romskog stanovništva te da ih se propisno iskoristi te da ne dođe do zlouporabe;

Prikupljanje raščlanjenih podataka

8. naglašava potrebu za sustavnim prikupljanjem pouzdanih podataka raščlanjenih prema etničkom podrijetlu i spolu za potrebe analize potreba i konteksta te kao pomoć u određivanju ciljnih vrijednosti i pokazatelja učinka kako bi se osigurao najbolji ishod u smislu usklađivanja potreba s planiranjem i izradom proračuna na nacionalnoj razini i razini EU-a; naglašava važnost metoda evaluacije hipotetskog učinka kako bi se smanjio jaz između okvira politika i provedbe na terenu; podsjeća da ključno ograničenje nekih intervencija čini razlika između ambicije i kapaciteta strukture uspostavljene za postizanje rezultata zbog izostanka planiranja na temelju podataka, nedostatnog proračuna i pojave novih nepredviđenih potreba;
9. podsjeća da je 2016. ERS zaključio da su praćenje i ocjena napretka u provedbi nacionalnih strategija integracije Roma bili znatan izazov za sve posjećene države

članice; poziva Komisiju da osmisli inovativne pristupe usmjerene na učinke i temeljene na podacima kao izravan doprinos sljedećoj generaciji programa;

10. poziva Komisiju da surađuje s državama članicama na izradi zajedničke metodologije za prikupljanje i objavu podataka o jednakosti razvrstanih po etničkom podrijetlu kako je definirano Direktivom EU-a o rasnoj jednakosti, koji su dobrovoljni i anonimni te kojima se osigurava zaštita osobnih podataka, samoodređenje i savjetovanje s relevantnim zajednicama, kako bi se prikupili pouzdani i usporedivi podaci u skladu s relevantnim nacionalnim zakonskim okvirima i zakonodavstvom EU-a o zaštiti podataka te podržale politike utemeljene na dokazima, poboljšala učinkovitost poduzetih strategija i mjera i utvrdili strukturni problemi;
11. poziva države članice da upotrijebe sve dostupne podatke s pomoću kojih će uspostaviti referentne vrijednosti i usmjeriti razvoj programa politika; naglašava da je ključno razviti točniji profil romskog stanovništva i njihovih potreba, uključujući u zemljama kandidatkinjama; ističe da bi u tom pogledu bile ključne smjernice Agencije za temeljna prava;

Jednako sudjelovanje romskog stanovništva u postupcima donošenja odluka, nacionalne strategije integracije

12. poziva Komisiju da uspostavi uključiv mehanizam kako bi se osiguralo ravnopravno sudjelovanje romskih i proromskih organizacija civilnog društva, stručnjaka i članova zajednice na svim razinama, uključujući i one koji su aktivni na lokalnoj i regionalnoj razini, te pomaknulo s paternalističkog prema nepaternalističkom pristupu, vodeći računa o rodnoj perspektivi i u političkoj raspravi i u donošenju odluka; poziva države članice da promiču obrazovanje i odaziv glasača romskog podrijetla;
13. poziva Komisiju da razvije romsku radnu skupinu u cilju lakšeg uključivanja Roma u različita područja politika i osnaživanja romskog stanovništva pružanjem potpore izgradnji kapaciteta svih dionika uključenih u upravljanje europskim i nacionalnim romskim politikama i u njihovu provedbu, i to na značajan, dostojanstven, nepristran, uključiv i transparentan način; poziva države članice da isto čine prilikom izrade vlastitih nacionalnih strategija za uključivanje romskog stanovništva za razdoblje nakon 2020.; naglašava da lokalni i regionalni dionici, uključujući nevladine organizacije, aktiviste, lokalne stručnjake, regionalne stručnjake, članove zajednice, osobe pogođene antiromizmom, moraju biti u značajnoj mjeri uključeni u razvoj, provedbu i praćenje nacionalnih strategija uključivanja i drugih javnih politika usmjerenih prema romskom stanovništvu te da sudjelovanje pripadnika romske zajednice mora biti obvezujući zajednički standard kvalitete za budući okvir i nacionalne strategije za uključivanje;
14. poziva države članice da razviju nacionalne strategije za uključivanje romskog stanovništva za razdoblje nakon 2020. s pripadajućim sveobuhvatnim okvirom za zajedničku procjenu i s odgovarajućim unaprijed utvrđenim proračunom, koji će biti uvršten u nacionalne, regionalne i lokalne proračune i podložan periodičkoj reviziji i evaluaciji i koji će odražavati razmjere potreba romskog stanovništva u pogledu socijalne uključenosti; naglašava da uključivanje romskog stanovništva mora biti jedan od prioriteta pri izradi lokalnih, regionalnih i nacionalnih proračuna; poziva države članice da borbu protiv antiromizma uključe u horizontalan pristup u svoje nacionalne strategije za uključivanje, i to u svim područjima javnog života; poziva Komisiju da u preporuke za pojedinu zemlju uključi procjenu napretka u postizanju ciljeva iz

nacionalnih strategija za uključivanje;

Antiromizam i intersekcijska diskriminacija

15. ponavlja svoje stajalište i preporuke koje je donio Rezolucijom od 25. listopada 2017. o aspektima temeljnih prava u integraciji Roma u EU-u: borba protiv anticiganizma; budući da su dosad poduzete ograničene mjere, poziva Komisiju da te preporuke ugradi u svoj prijedlog EU-a za jednakost, uključivanje i sudjelovanje romskog stanovništva te za suzbijanje antiromizma nakon 2020., osobito preporuke koje se odnose na antiromizam te istinu i pomirenje jer su to temelji izgradnje snažnog i uključivog društva; snažno odbacuje politički diskurs i populizam u cilju izrade vladine politike kojom se potiče antiromizam, svaljuje krivnja na romsko stanovništvo te izravno ili neizravno promiče diskriminacija ili segregacija; mišljenja je da takve političke mjere nisu protivne samo nacionalnim ustavima, nego i temeljnim pravima i vrijednostima iz Ugovora o EU-u; stoga poziva Komisiju da poduzme hitne mjere pokretanjem postupaka zbog povrede prava ako postoji rizik od kršenja prava EU-a;
16. poziva države članice da službeno priznaju antiromizam kao poseban oblik rasizma usmjeren protiv romskog stanovništva;
17. poziva Komisiju i države članice da se uhvate ukoštac s antiromizmom u ključnim područjima prijedloga direktive za razdoblje nakon 2020. te zahtijeva donošenje učinkovitih europskih i nacionalnih zakonodavnih i političkih mjera kako bi se suočila s tim problemom u državama članicama i u zemljama proširenja; smatra da je borba protiv antiromizma horizontalno pitanje koje bi se trebalo uzeti u obzir u svim područjima politike Unije, uključujući nove tehnologije; poziva države članice da se pobrinu da nove tehnologije koje kreiraju i upotrebljavaju tijela kaznenog progona ne prouzrokuju diskriminaciju rasnih i etničkih manjina; poziva Komisiju da u razvoj i provedbu budućeg okvira politika dodatno uključi nacionalna tijela za ravnopravnost; nadalje poziva Komisiju da u cilju borbe protiv antiromizma razvije snažnu sinergiju nacionalnih tijela za ravnopravnost i nacionalnih kontaktnih točaka za Rome; poziva države članice da tijelima za ravnopravnost zajamče stvarnu neovisnost, mandat i potrebna sredstva kako bi im se omogućilo da svoje zadaće izvršavaju promičući i štiteći temeljna prava romskog stanovništva; smatra da su tijela za promicanje jednakosti odgovarajuće ustanove za prikupljanje podataka i utvrđivanje trendova o antiromizmu te njihovo prosljeđivanje na europsku razinu;
18. poziva države članice da osiguraju jednak pristup pravosuđu i jednakost pred zakonom za romsko stanovništvo; poziva države članice da zaštite romsko stanovništvo od prijetnji krajnje desnih skupina, istraže slučajeve policijskog nasilja i osiguraju sudjelovanje romskog stanovništva u tijelima za izvršavanje zakonodavstva i snagama sigurnosti;
19. potiče države članice da donesu smjernice i razviju osposobljavanje za policijske snage radi sprječavanja nerazmjerne kriminalizacije romskog stanovništva, etničkog profiliranja, prekomjernih postupaka pretresa, iznenadne racije u romskim naseljima, proizvoljne zapljene i uništavanja imovine, prekomjerne upotrebe sile tijekom uhićenja, napada, prijetnji, omalovažavajućeg postupanja, fizičkog zlostavljanja i uskraćivanja prava tijekom policijskog ispitivanja i pritvora, nedovoljne primjene policijskih mjera u slučaju kaznenih djela počinjenih protiv romskog stanovništva, uskraćivanja ili nedovoljnog pružanja pomoći, zaštite (primjerice u slučajevima trgovanja ljudima i

žrtava nasilja u obitelji) ili istraživanja slučajeva kaznenih djela koje prijavljuju pripadnici romskog stanovništva (posebno zločina iz mržnje); poziva države članice da osiguraju da nadležna tijela provedu puno policijsko istraživanje takvih slučajeva; poziva države članice da osiguraju primjerene pravne lijekove;

20. pozdravlja mišljenja Vijeća Europe da govor mržnje na internetu poziva na dodatno razmatranje i djelovanje kad je riječ o zakonskoj regulativi te na nove načine borbe protiv govora mržnje, kao što su alternativna slika i tehnologije provjere činjenica;
21. poziva države članice da osiguraju učinkovitu provedbu Direktive o rasnoj jednakosti u praksi te učinkovitu provedbu Okvirne odluke o rasizmu i ksenofobiji radi borbe protiv trajnog antiromizma; ponavlja svoj poziv Vijeću da deblokira pregovore o horizontalnoj direktivi o suzbijanju diskriminacije jer je ona preduvjet za postizanje ravnopravnosti u EU-u;
22. nadalje poziva države članice da povećaju svoja nastojanja u suzbijanju diskriminacije, govora mržnje i zločina iz mržnje u okviru nacionalnog i europskog antidiskriminacijskog zakonodavstva, posebno u pogledu nadzora situacije u kojoj se nalaze pogođene žrtve romskog podrijetla i pružanja pomoći u sudskim postupcima;
23. podsjeća na obvezu država članica iz Direktive o rasnoj jednakosti da odrede specijalizirano tijelo za promicanje jednakog postupanja prema svim osobama bez diskriminacije na temelju rasnog ili etničkog podrijetla;
24. smatra da bi EU i države članice trebali reagirati u pogledu položaja i prava pojedinaca koji se suočavaju s diskriminacijom na više osnova u EU-u, a posebno žena, migranata, LGBTI osoba, osoba s invaliditetom;
25. podsjeća da mediji imaju ključnu ulogu u smanjenju antiromskih stavova nediskriminirajućim izvješćivanjem o manjinama;

Zdravlje

26. poziva države članice da razviju mjere za poboljšanje pristupa kvalitetnoj i cjenovno pristupačnoj preventivnoj i kurativnoj zdravstvenoj zaštiti za romsko stanovništvo, uključujući spolnu i reproduktivnu zdravstvenu zaštitu, posebno za žene, djecu, starije i osobe s invaliditetom; ponavlja da je ključan element u tom pogledu poboljšanje pristupa zdravstvenim uslugama, što se odnosi i na fizički pristup i na uklanjanje nematerijalnih prepreka kao što su predrasude i rasizam;
27. poziva države članice da dodijele dovoljna sredstava za poboljšanje općeg zdravstvenog stanja romskih zajednica kroz zdravstveno i spolno obrazovanje, mobilne aktivnosti zdravstvenih pregleda u odvojenim područjima, zdravstvene informativne kampanje o prevenciji i osposobljavanje zdravstvenih i socijalnih radnika o različitosti, što pridonosi prilagodbi zdravstvenih sustava EU-a različitosti;
28. snažno osuđuje etničku segregaciju žena romskog porijekla u ustanovama za zdravstvenu skrb za majke; poziva države članice da odmah zabrane sve oblike etničke segregacije u zdravstvenim ustanovama, uključujući ustanove zdravstvene skrbi za majke;
29. poziva države članice da osiguraju učinkovite i pravovremene pravne lijekove svim

osobama koje su bile žrtve prisilne sterilizacije, među ostalim, uspostavom učinkovitih sustava kompenzacije;

Jednak i pravedan pristup obrazovanju, romskoj umjetnosti, jeziku i kulturi

30. poziva Komisiju da osmisli nove instrumente za financiranje ili potprograme koji će biti komplementarni mjerama država članica za ciljanu i prilagođenu potporu kvalitetnom obrazovanju romskih učenika u dobi od 3 godine nadalje koji se suočavaju s ekstremnim siromaštvom i nemaju odgovarajući pristup postojećim i budućim obrazovnim i socijalnim inicijativama financiranja EU-a, kao što su Erasmus Plus, jamstvo za djecu ili Europski socijalni fond plus;
31. primjećuje da je u nekim državama članicama tijekom proteklih godina postignut tek ograničen napredak u obrazovanju socijalno ugrožene romske djece, posebno zbog nedostatka političke volje i antiromizma, zbog čega je jaz između romskih i neromskih učenika i studenata u pogledu ishoda obrazovanja i dalje velik; podsjeća da je za prekidanje ciklusa međugeneracijskog prijenosa siromaštva ključno da se romskoj djeci pruže jednaki uvjeti na početku života; potiče države članice da u svim područjima politika usvoje holistički pristup te da obrazovanje romske djece uvrste na vrh dnevnih redova vlada;
32. preporučuje da obrazovanje ranjivih romskih učenika počne što prije, uzimajući u obzir specifične uvjete u svakoj državi članici, te da im se omogući pristup povoljnim, pristupačnim i uključivim uslugama ranog predškolskog odgoja i obrazovanja; apelira na države članice da razvijaju i provode strategije i programe usmjerene na olakšavanje pristupa romskog stanovništva objektima za skrb o djeci, školama i sveučilištima, što je preduvjet za osobni i profesionalni razvoj, te podsjeća da su izvannastavne aktivnosti, kao što su sportske ili umjetničke aktivnosti, izvršno sredstvo uključivanja;
33. poziva Komisiju i države članice da osiguraju odgovarajuće financiranje nevladinih organizacija koje pružaju takve aktivnosti jer su te aktivnosti ključne za stvaranje okruženja i uvjeta u kojima djeca različitog podrijetla imaju jednake prilike; smatra da je razmjena dobrih praksi među državama članicama također ključna u tom području;
34. posebno je zabrinut zbog visoke razine segregacije romske djece u školama i diskriminirajuće prakse smještanja romske djece u škole za djecu s intelektualnim poteškoćama, koja je prisutna u nekim državama članicama; poziva predmetne države članice da prekinu takve prakse u skladu s primjenjivim antidiskriminacijskim zakonodavstvom; poziva države članice EU-a da daju prioritet mjerama za uklanjanje bilo kakvog oblika segregacije romskih učenika u školama ili razredima u skladu s Preporukom Vijeća iz 2013. i provedbom širokog raspona mjera koje aktivno uključuju lokalne dionike, posebno romske roditelje i djecu, te organizacije u zajednici te osmišljavanjem aktivnosti za podizanje razine osviještenosti;
35. poziva države članice da osiguraju da sve škole i inspektorati ispunjavaju svoje zakonske obveze u praksi kad je riječ o desegregaciji škola i da se obvežu da godišnje prikupljaju i objavljuju podatke o stanju segregacije škola na svim razinama, uključujući sankcioniranjem onih koje se toga ne pridržavaju; poziva države članice da razmjenjuju dobre prakse kao što su uspostava, opremanje i osiguravanje sredstava za ministarsku komisiju za desegregaciju kako bi se poduprle škole koje rade na desegregaciji i sankcionirale one koje je ne primjenjuju; podsjeća na to da je Komisija

pokrenula tri postupka zbog povrede prava zbog segregacije romske djece; smatra da posljednjih godina nije bilo vidljivih poboljšanja usprkos Komisijinim naporima; stoga poziva Komisiju da poduzme daljnje korake i uputi te predmete na Sud Europske unije ako je potrebno;

36. podsjeća da je roditelje romske djece potrebno hitno uključiti u sve faze školovanja njihove djece; apelira na države članice da izrade programe usmjerene na uključenost roditelja romske djece u proces školovanja svoje djece te obrazovni i osobni razvoj; naglašava da sposobnost država članica da se zajamči sudjelovanje roditelja romske djece uvelike ovisi o nekoliko faktora, i društvenih i ekonomskih, te traži pružanje posebne potpore, u obliku zdravstvene cjelovitosti, školske hrane i odjeće, za romske obitelji koje se suočavaju s ekonomskim, socijalnim, medicinskim i stambenim poteškoćama; smatra da bi za djecu koja su napustila školovanje i/ili su nepismena i nemaju osnovne vještine trebalo osmisliti nove prilike kako bi nastavila svoje obrazovanje; poziva države članice da u tom pogledu u potpunosti iskoriste Fond europske pomoći za najpotrebitije;
37. poziva države članice da romskoj djeci osiguraju jednak pristup obrazovanju visoke kvalitete, uključujući učenje kroz društveno koristan rad ili prilike za cjeloživotno učenje; poziva države članice da se u okviru redovnih školskih kurikula i medija strukturno pozabave temama poštovanja različitosti, međukulturnog razumijevanja i ljudskih prava; da u okviru školskih kurikula obrađuju teme ljudskih prava, demokratskog građanstva i romske povijesti te da podijele i prošire romske sveučilišne programe na europskoj razini;
38. poziva države članice da osmisle zakone i mjere politike čiji je cilj osigurati odštetu svoj romskoj djeci kojoj su postavljene pogrešne dijagnoze i koja su smještena u posebne škole ili razrede i škole namijenjene isključivo Romima na temelju svojeg etničkog podrijetla te su im posljedično uskraćena temeljna prava i prilike za kvalitetno obrazovanje i dobra radna mjesta;
39. smatra da nas je bolest COVID-19 primorala na aktivnu primjenu informacijskih i komunikacijskih tehnologija (IKT) i metoda; ističe međutim da je pandemija ukazala na to da postoji nedovoljna pripremljenost u pogledu digitalne transformacije jer obitelji romskog podrijetla i njihove škole često nisu bile opremljene odgovarajućim IKT alatima i vještinama, a obitelji romskog podrijetla često si ne mogu priuštiti električnu energiju i internetsku vezu, smatra da je posjedovanje IKT uređaja ključ računalnog obrazovanja i stoga potiče Komisiju da izradi skup IKT alata te da ga distribuiraju najranjivijim obiteljima i djeci kako bi im osigurala osnovne alate za učenje na daljinu i pripremila ih za digitalno doba; smatra da je pristup internetu i IKT vještinama temelj predstojećeg digitalnog doba za svakog građanina i stoga ključan i za osnaživanje romskog stanovništva; stoga poziva Komisiju da u svoj prijedlog za razdoblje nakon 2020. uključi i odredbe povezane s internetskim pristupom; poziva države članice da dodaju IKT vještine u svoje kurikule od rane dobi i da ulažu u programe digitalne pismenosti kojima se podupiru romska djeca;
40. poziva države članice da promiču romski jezik, kulturu i povijest u školskim kurikulumima, muzejima i drugim oblicima kulturnog i povijesnog izražaja te da prepoznaju doprinos romske kulture kao dijela europske baštine; poziva države članice da razviju usklađene i dosljedne mjere s primjerenim proračunima kako bi se potaknula, poduprla i promovirala romska umjetnost i kultura, da istraže i sačuvaju materijalnu i

nematerijalnu baštinu tradicionalne romske kulture te da obnove i promiču tradicionalne romske vještine;

Kvalitetno i cjenovno pristupačno stanovanje, sudska zaštita u pitanjima okoliša

41. ističe da se stanovanje ne može smatrati robom, već nužnošću bez koje ljudi ne mogu u potpunosti sudjelovati u društvu i imati pristup temeljnim pravima; poziva Komisiju i države članice da u svoje politike uključe preporuke iz izvješća Povjerenika za ljudska prava Vijeća Europe pod nazivom „Pravo na cjenovno pristupačno stanovanje, zanemarena dužnost Europe”, s posebnom uputom da se osigura da sve države članice odmah prihvate obvezu iz članka 31. revidirane Europske socijalne povelje, koji se odnosi na pravo na stan, i da povećaju ulaganja u socijalno i cjenovno pristupačno stanovanje kako bi se iskorijenili nepodnošljivo visoki troškovi stanovanja, posebno za marginalizirane skupine;
42. snažno poziva države članice da osiguraju da su osobe romskog podrijetla propisno registrirane i imaju identifikacijske dokumente i rodne listove te da je njihova imovina (zemljište i nekretnina) također registrirana kako bi se osigurale fleksibilniji zakonski i administrativni postupci za budućnost;
43. poziva države članice da umanje učinke pandemije bolesti COVID-19 u prenapučenim i nehumanim uvjetima stanovanja u kojima živi romsko stanovništvo legalizacijom njihovih neformalnih naselja i ulaganjem u infrastrukturu i poboljšanje stambenih uvjeta za novolegalizirana neformalna naselja;
44. poziva države članice da donesu sveobuhvatan mehanizam kojim bi se osiguralo da se spriječe i sankcioniraju diskriminacija i povrede prava Roma u području stanovanja, da se riješi pitanje beskućništva te da se osiguraju dostatna i adekvatna odmorišta za selilačko romsko stanovništvo; poziva države članice da spriječe daljnje prisilne deložacije romskog stanovništva tako da se pobrinu da se te deložacije uvijek odvijaju u punom skladu s međunarodnim, europskim i nacionalnim zakonima; poziva države članice da osiguraju da se tim osobama u razumnom roku dostave obavijest i odgovarajuće informacije te ističe da se deložacije ne bi smjele provoditi, a da se pritom ne osigura zamjenski standardan, povoljan i kvalitetan stambeni prostor u desegregiranom okruženju, koji ima pristup komunalnim uslugama; naglašava hitnu potrebu za javnim ulaganjima da bi se prevladala segregacija; poziva države članice da promiču prostornu desegregaciju i ističe da zemljopisna izolacija i stambena segregacija članovima etničkih manjina onemogućuje pristup dostojnim poslovima, neovisno o njihovoj razini kvalifikacija; napominje da je traženje rješenja za deložacije surađivanjem s različitim institucijama od ključne važnosti i da bi se mjere koje se odnose na stambene uvjete romskog stanovništva trebale ugraditi u šire nacionalne aktivnosti i zakonodavne inicijative usredotočene na programe socijalnog stanovanja ili stambene pomoći;
45. podsjeća da učinke izbijanja bolesti COVID-19 većinom osjećaju najugroženije skupine, uključujući romske zajednice, diljem EU-a i izražava žaljenje zbog toga što se romske zajednice dodatno diskriminira i marginalizira zbog pandemije koronavirusa; poziva države članice da u uvjetima krize uzrokovane bolešću COVID-19 donesu hitne mjere da bi riješile pitanje nedostatka vode, primjerenih sanitarnih uvjeta, električne energije i potrebne infrastrukture u siromašnim romskim zajednicama; poziva države članice da u potpunosti uključe romska naselja u mjere za dezinfekciju, da zabrane

ukidanje osnovnih komunalnih usluga tijekom pandemije, da razmotre subvencioniranje troškova potrošnje za najranjivije osobe i osobe koje su izgubile primanja ili zamrzavanje plaćanja do kraja razdoblja obuhvaćenog planom oporavka, da pruže financijsku pomoć jednoroditeljskim obiteljima/samohranim majkama za skrb o djeci, plaćanje stanarine i ostale kućanske troškove kako bi se umanjile financijske poteškoće, posebice u uvjetima gubitka poslova;

46. poziva na provedbu Aarhuške konvencije, u kojoj se povezuju ekološka prava i ljudska prava; preporučuje da se okolišne nepravde uključe u prijedlog za razdoblje nakon 2020. i poziva Komisiju da pokuša riješiti problem različitih oblika ekološke diskriminacije;

Djevojčice i žene pripadnice romskog stanovništva

47. ističe potrebu za davanjem prednosti rodnoj perspektivi i rodno osjetljivim politikama te borbi protiv nasilja (uključujući trgovinu ljudima); potiče sve države članice koje još nisu ratificirale Istanbulsku konvenciju da to hitno učine; napominje da će se u budućim politikama te razlike prepoznati i da će ih se riješiti osiguranjem specifičnih intervencija i posebnih oblika potpore za Romkinje; ističe da bi trebalo predvidjeti specifične mjere za osnaživanje romskih žena i djevojaka jer su često izložene višestrukoj diskriminaciji;
48. poziva vlade država članica, lokalne vlasti i po potrebi institucije EU-a da putem ženskih organizacija, romskih nevladinih organizacija i odgovarajućih dionika uključe Romkinje u pripremu, provedbu, ocjenjivanje i praćenje nacionalnih strategija integracije Roma te da uspostave veze između tijela za rodnu ravnopravnost, organizacija za prava žena i strategija socijalne uključenosti radi izgradnje povjerenja s zajednicama i osiguravanja osjetljivosti na lokalne kontekste;
49. poziva države članice da se pobrinu za to da njihove nacionalne strategije integracije uključuju posebno poglavlje o pravima žena i rodnoj jednakosti te da svaki odjeljak uključuje mjere rodne osviještenosti kojima se promiču ženska prava i perspektiva rodne jednakosti, posebno kad je riječ o dodjeli financijskih sredstava, u skladu sa zaključcima Vijeća o Okviru EU-a za nacionalne strategije integracije Roma u kojima se „traži primjena rodne perspektive u svim politikama i aktivnostima za unapređenje uključivanja Roma”; poziva Komisiju i države članice da ocijene postizu li se politikama željena poboljšanja za žene i djevojčice pripadnice romskog stanovništva te da poduzmu potrebne mjere u slučaju da nije postignut napredak;
50. poziva države članice da osmisle mjere podrške kako bi žene romskog podrijetla u potpunosti mogle ispuniti svoj potencijal i mogućnosti kao neovisni, samopouzdana i emancipirani aktivni građani; poziva države članice da prošire sustave posredovanja u zdravstvu i obrazovanju za Rome i učine ih obveznima za sve romske zajednice, da osiguraju jednog posrednika za svakih 500 stanovnika i da primjereno financiraju i podupiru te sustave, dajući posrednicima ključnu ulogu u procesu uključivanja;
51. poziva Komisiju i države članice da djevojčice i žene romskog porijekla izravnije uključe u politike u području tržišta rada, među ostalim u Jamstvo za mlade;
52. poziva Komisiju i države članice da osiguraju poštovanje temeljnih prava Romkinja i romske djece kako bi se – također s pomoću kampanja za podizanje svijesti – osiguralo da su romske žene i djevojčice obaviještene o svojim pravima u nacionalnom

zakonodavstvu o ravnopravnosti spolova i nediskriminaciji, te da se i dalje bori protiv patrijarhalnih i seksističkih tradicija;

Kvalitetne usluge zapošljavanja

53. poziva države članice da zajamče pružanje kvalitetnih usluga zapošljavanja mladih Roma, uključujući onih koji nisu zaposleni, ne obrazuju se i ne osposobljavaju te onih koji se suočavaju s ekstremnim siromaštvom;
54. poziva Komisiju da predstavi komunikaciju o smjernicama i standardima za politike zapošljavanja bez diskriminacije za države članice i poslodavce, uključujući preporuke za donošenje planova za jednakost na razini poduzeća i u sektorskim kolektivnim ugovorima i uvođenje radnih skupina za promicanje raznolikosti na radnom mjestu, uključujući borbu protiv stereotipa, predrasuda i negativnih stavova, sprječavanje diskriminacije u pogledu zapošljavanja, napredovanja, plaće i pristupa osposobljavanju; naglašava činjenicu da bi se ti akcijski planovi za jednakost trebali upotrebljavati i za promicanje etničke i kulturne raznolikosti na radnom mjestu, za razvoj unutarnjih propisa protiv rasizma te diskriminacije i uznemiravanja na radnom mjestu povezanih s rasizmom, za praćenje i preispitivanje zapošljavanja, napredovanja i zadržavanja radne snage prema načelu jednakosti da bi se utvrdile izravne ili neizravne diskriminirajuće prakse i za donošenje korektivnih mjera za smanjenje nejednakosti u svakom od tih područja i, u tu svrhu, prikupljanje podataka o jednakosti u pogledu standarda privatnosti i temeljnih prava;
55. ističe da su najkritičniji aspekti zapošljavanja romskog stanovništva koje treba riješiti učinkovit prijelaz iz obrazovanja na otvoreno tržište rada; naglašava važnost borbe protiv različitih oblika neprijavljenog rada, diskriminacije od strane poslodavaca te na važnost usklađivanja potražnje i ponude za radnom snagom;
56. poziva Komisiju da ispuni preuzetu obvezu i donese akcijski plan za provedbu europskog stupa socijalnih prava te da ugradi uključivanje romskog stanovništva kao pokazatelj u pregled socijalnih pokazatelja; potiče Komisiju i države članice da romskom stanovništvu osiguraju pristup dostojanstvenim poslovima, pravednu plaću i radne uvjete te da zajamče da su sustavi socijalne zaštite i socijalnih usluga prikladni, pristupačni i da se njima koriste svi potencijalni korisnici te da uključuju univerzalno zdravstveno osiguranje bez diskriminacije i programe minimalnog dohotka i mirovinska prava;
-
- ○
57. nalaže svojem predsjedniku da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću i Komisiji, vladama i parlamentima država članica i država kandidatkinja, podnacionalnim parlamentima i vijećima država članica i država kandidatkinja, Agenciji Europske unije za temeljna prava, Organizaciji za europsku sigurnost i suradnju, Europskom odboru regija, Vijeću Europe i Ujedinjenim narodima.